

оптимального розміру, своєчасного поповнення та підтримки товарних запасів на рівні встановленого нормативу.

Важливе місце в оперативному аналізі запасів торгівельних підприємств займає АВС-аналіз, що дозволяє забезпечити безперезвний та ритмічний збут товарів, зокрема в умовах зміни споживчого попиту, мінімізацію сукупних витрат з формування та зберігання запасів; недопущення втрат товарних та фінансових ресурсів підприємства, за рахунок ефективної збутової політики неходових та залежалих товарів.

Список літератури

1. Борбасова З. Оптимизация производственной программы торговых предприятий на основе применения "АВС-анализа" // Маркетинг. - 2010. - № 5 (72). С. 109–112.
2. Зельников И. Большой ассортимент – не помеха АВС-анализу // Логистик & система. - 2010. - № 5
3. Нападовська Л. В. Управлінський облік: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. – К.: Книга, 2004. - 544с.

В.Рева, М. Ферман

АВС-анализ и его место в управлении товарными запасами

В статье рассмотрен метод АВС-анализа, его задачи и методику. Проведено АВС-анализ и даны практические рекомендации по совершенствованию ассортимента и структуры товарных запасов аптечных учреждений на примере ООО «Степ-Фарм».

V. Reva, M. Farman

ABC-analysis and its place in the government reserves tovarnimy

In the article rassmotren ABC-analysis method, its tasks and methods. An ABC-analysis and practical advice on даны improve the assortment and structure trademarks zapasov aptechnihcenters on the example of ООО "Step-Pharm".

Одержано 30.05.11

І.Р. Єлбаєва, магістрант гр. ФК-06-1, Т.А. Мельник, доц., канд.екон.наук

Кіровоградський національний технічний університет

Економічна сутність доходу підприємства

В статті досліджуються різні підходи до визначення терміну «дохід» підприємства. Обґрунтовується доцільність його подальшого уточнення.

дохід підприємства, валовий дохід підприємства, фінансові результати підприємства

На сучасному етапі розвитку економіки України помітно, що ефективна фінансова діяльність підприємств неможлива без раціонального і економічно обґрунтованого підходу до планування своєї діяльності, до визначення стратегії збільшення доходів підприємства, аналізу і оцінки отриманих результатів. Однією з найголовніших складових стратегії фінансової політики підприємства є політика максимізації доходності.

Формування оптимального доходу підприємств у розмірах, необхідних для покриття його поточних витрат, сплати податків і отримання прибутку, що дає змогу забезпечити розширене відтворення, є необхідною умовою функціонування будь-якого

суб'єкта господарювання.

У зв'язку з цим особливого значення набуває проблема джерел формування та використання доходів підприємства.

Метою написання статті є систематизація існуючих визначень та уточнення змісту поняття «дохід підприємства».

Теоретичні аспекти доходу підприємства висвітлені в розробках таких вчених: Бланк І.О., Блонська В.І., Борисенко Ю.В., Маринич І.А., Марцин В.С., Малушанова І.Ю., Полянко В.В., Сідун В.А., Пономаренко Ю.В.

Категорія доходу є однією з найскладніших в економічній науці. Вона була предметом широких дискусій серед представників різних економічних шкіл та напрямків. Однією з найбільш суперечливих вона залишається і на сьогодні, що обумовлює необхідність її поглиблення і уточнення.

В економічній літературі існує декілька визначень суті доходу. У широкому значенні дохід – це гроші або матеріальні цінності, отримані від виробничої, комерційної, посередницької чи іншої діяльності (виторг).

Згідно з визначенням економіста Г. Вознюка та А. Загороднюка, дохід - це різниця між виторгом з реалізації продукції, робіт та послуг і вартістю матеріальних витрат на виробництво та збут цієї продукції. До матеріальних витрат при визначенні доходу зараховують вартість використаних у процесі виробництва матеріалів, виробів, конструкцій, палива та енергії, а також амортизаційних відрахувань, кошти на соціальне страхування та інші виплати. Доходи підприємства відрізняються від прибутку на суму заробітної плати працівників: дохід дорівнює сумі прибутку і заробітної плати працівників [1, с. 363].

На думку російського економіста О. Волкова дохід підприємства – це приріст суми грошей над їх витратами на спожиті в процесі виробництва засоби, який отримує підприємство від реалізації новоствореної вартості [2, с. 364].

В.А. Сідун та Ю.В. Пономаренко характеризує дохід підприємства як виторг з реалізації продукції, послуг та виконання робіт без урахування податку на додану вартість та акцизного збору [3, с. 382].

Маринич І.А., Нікітіна – Львівська В.С. в своїй статті пишуть, що загальний дохід підприємства – це сума доходу, отриманого фірмою від продажу певної кількості продукції. Кількість проданого товару залежить від попиту на нього [4].

В.І. Блонська та О.М. Сподарик – Львівська пропонують визначати таким чином: "Дохід підприємства, – це надходження, одержані внаслідок його господарської діяльності за певний період часу у вигляді конкретних економічних вигод, отриманих внаслідок використання в господарському процесі залучених для цього економічних ресурсів в умовах прийняттого рівня підприємницького ризику"[5, с. 120].

Розглянемо бухгалтерський підхід до поняття «дохід підприємства». Зміст категорії дохід визначено в Міжнародному стандарті фінансової звітності 18 «Дохід»: «Дохід – це валове надходження економічних вигод протягом певного періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу».

Аналогічне поняття в Національному стандарті бухгалтерського обліку – П(С)БО 3 «Звіт про фінансові результати» інтерпретується наступним чином: «Доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходжень активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (крім зростання власного капіталу за рахунок внесків учасників (власників) за звітний період» [6].

Також визнання доходу наведено в П(С)БО 15 «Дохід» Так, відповідно до П(С)БО, доходи – це збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) [7].

Податковим кодексом доходом визнається загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі, виключній (морській) економічній зоні, так і за її межами [8].

Таким чином, визначення, надане в П(С)БО, відрізняється від поняття доходу відповідно до податкового кодексу. За новим податковим кодексом доходи та витрати враховуються при обчисленні об'єкта оподаткування в момент їх виникнення незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів.

Для узгодження Борисейко Ю.В. пропонує під поняттям валового доходу розуміти виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), зменшену на суму непрямих податків, а також збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників) в результаті здійснення господарської діяльності в розрізі операційної, фінансової та інвестиційної, а також від надзвичайної діяльності. Таким чином, визначення більш точно характеризує поняття доходу і зменшує розбіжності між обліком за П(С)БО та податковим законодавством [9].

Сучасна економічна теорія, що ґрунтується на двох базових підходах до визначення сутності категорії доходу підприємства (витратний та ринковий підходи) і певною мірою інтегрують їх, наступні:

- факторна теорія доходу – розглядає дохід підприємства як результат корисного використання певних видів економічних ресурсів або факторів виробництва;
- . компенсаторна теорія доходу (або теорія підприємницького доходу) – розглядає дохід як плату (компенсацію) підприємцю за здійснення підприємницької діяльності і ризик;
- інноваційна теорія доходу – розглядає певний вид додаткового доходу, сформованого підприємством (понад нормальний його рівень), коли воно впроваджує більш ефективні технологічні, організаційні та інші інновації, що істотно підвищують продуктивність праці;
- теорія монопольного доходу – пояснює ті випадки, коли більш високий (додатковий) дохід є наслідком недостатньої конкуренції і навіть монопольного становища підприємства на певних сегментах ринку [10, с. 9].

Наведені вище теорії доходу не тільки не заперечують одна одну, а навіть частково збігаються. Кожна з них розкриває певний бік складного процесу визначення сутності доходу підприємства і несе інформацію про об'єктивні механізми його формування.

Таким чином, розгляд поняття «дохід підприємства» у широкому трактуванні як за економічним, так і за бухгалтерськими підходами дає змогу визначити наступні основні його характеристики:

- дохід підприємства являє собою один із видів фінансових результатів його господарської діяльності за певний період;
- цей фінансовий результат характеризує надходження економічних вигод;
- основними формами економічних вигод, що характеризують дохід підприємства, виступають виручка з реалізації іншого майна, а також надходження коштів з позареалізаційних операцій;
- економічні вигоди, що формують дохід підприємства, визначаються їх обсягом у грошовій формі [11].

З розглянутих визначень доходу підприємства, можна зробити висновок про те, що дохід підприємства є одним із найголовніших показників, які відображають його фінансовий стан, який показник відображає мету підприємницької діяльності.

Список літератури

1. Економічна енциклопедія: У трьох томах, т.1/ За ред. С.В. Мочерний та ін. – К.: Вид. центр "Академія", 2002. – 863 с.
2. Шмиголь Н.М. Аналіз методів формування доходів підприємства в ринковій економіці [Електронний ресурс] // Режим доступу до статті: http://nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Dtr_ep/2010_2/files/EC210_51.pdf
3. Экономика предприятия: Учебник/ Под ред. проф. Волкова О.И. – М.: ИНФРА-М, 1997. – 416 с.
4. Маринич І.А., Нікітіна – Львівська В.С. Стратегія збільшення доходів підприємства [Електронний ресурс] // Режим доступу до статті: http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltn/20_2/207_Marynycz_20_2.pdf
5. Блонська В.І., Сподарик – Львівська О.М. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008, вип. 18.6.- С.118-123. http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltn/18_6/117_Blonska_18_6.pdf
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 3 "Звіт про фінансові результати": наказ Міністерства фінансів України від 31.03.1999 р. №87: [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0397-99>
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» від 29.11.1999р. №290 // [Електронний ресурс]: <http://www.cul.com.ua>.
8. Податковий кодекс України (із змінами, внесеними згідно із законом № 2856-VI від 23.12.2010): [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page=1&nreg=2755-17&new=1>
9. Борисейко Ю.В. Доходи в податкових кодексах України та Російської федерації: переваги і недоліки [Електронний ресурс] – Режим доступу до статті: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2010_3/6.pdf
10. Сідун В.А., Пономарьова Ю.В. Економіка підприємства: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2003. – 436 с. [Електронний ресурс] // Режим доступу до книги: http://www.ebooktime.net/book_60_glava_1_%D0%90%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.html
11. Ніколаєва В.П. Економічна сутність і зміст категорії «Дохід підприємства» [Електронний ресурс] – Режим доступу до статті: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Oif_apk/2009_3/4_Nikol.pdf

Одержано 27.05.11

Я.Д. Ватаманюк, магістр гр. ФК-06-1, Т.А. Мельник, доц., канд.екон.наук.
Кіровоградський національний технічний університет

Теоретичні аспекти позикового капіталу підприємства

На сучасному етапі розвитку економіки України помітно, що ефективна фінансова діяльність підприємств неможлива без постійного залучення позичкових засобів. Бо саме використання позичкового капіталу дозволяє суттєво розширити обсяг господарської діяльності підприємств, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, формування різноманітних цільових фондів і, як наслідок, - підвищити ринкову вартість підприємств. Суттєвим явищем є те, що хоча основу будь-якого бізнесу становить власний капітал, на підприємствах багатьох галузей економіки обсяг використовуваних позичкових коштів значно перевищує обсяг власного капіталу. Тому досить актуальним і ефективним є аналіз обсягів формування позичкового капіталу та розробка механізму його залучення провідними підприємствами України.